

1/49/2017

panorama

- 4 WOJCIECH BURSZTA** Antropologia kultury
Poruszenie wahadła
- 10 PIOTR OSĘKA** Historia
Nie całkiem inny marzec
- 15 WOJCIECH KRIEGSEISEN** Historia
Skutki niedostrzegania
- 18 ARTUR KOŚCIAŃSKI** Socjologia
Na wspólnej drodze
- 23 WIESŁAW BOGDANOWICZ** Zoologia
Kundel brzmi dumnie
- 26 ANDRZEJ KRUSZEWICZ** Zoologia
Żywoć cesarzy chińskich
- 30 JÓZEF SPAŁEK** Fizyka
Rewolucje w układach
- 34 GRZEGORZ PIETRZYŃSKI** Astronomia
Kosmiczna linijka

badania w toku

- 38 PAWEŁ SIECHOWICZ** Muzykologia
Kod Mikołaja
- 41 DAWID SURMAK** Paleontologia
Rozbieranie dinozaura
- 44 ANNA GRZEŚKOWIAK-KRWAWICZ** Historia
Mówili obywatele
- 47 EMILIA REJMAK-KOZICKA** Neurobiologia
Gdy mózg nie znajduje spokoju

rozmowa

- 50 KRYSZYNA SKARŻYŃSKA**
W dżungli wolno wszystko

prezentacje

- 56 PRZEMYSŁAW URBAŃCZYK** PAN
Pierwsze kroki w ekskluzywnym gronie
- 60 WITOLD TRZECIAKOWSKI**
Badania interdyscyplinarne
Błysk dla zdrowia
- 64 PAWEŁ SCHLICHTHOLZ**
Oceanologia
Chłód z ciepła wód
- 68 W OBIEKTYWIE:**
W labiryncie Stanisława

punkt widzenia

- 67 AGNIESZKA KLOCH**
Wędrowka do utopii
- 74 WŁODZIMIERZ ZAWADZKI**
„Wybierz wolność”

panorama Astronomia

Kosmiczna linijka O projekcie Araukaria, który ma doprowadzić do wyznaczenia parametru Hubble'a, pisze prof. Grzegorz Pietrzyński. **34**

badania w toku Paleontologia

Rozbieranie dinozaura O tym, jak poznać budowę wewnętrzną triasowych kręgowców dzięki naczyniom krwionośnym, pisze Dawid Surmik. **41**

rozmowa

W dżungli wolno wszystko

O tym, jak Polacy postrzegają swoją wolność, mówi prof. dr hab. Krystyna Skarżyńska z Instytutu Psychologii PAN. **50**

OKŁADKA: JAKUB OSTAŁOWSKI
 STR. 2: YURIJ BELETSKI,
 ARCHIWUM DAWIDA SURMIKA,
 JAKUB OSTAŁOWSKI

OD REDAKCJI

NIEATRAKCYJNE SŁOWO

W latach 60. na Zachodzie i od początku lat 70. w Polsce młodzi ludzie odmieniali słowo wolność przez wszystkie przypadki. Hasło „Be free!” wypisywali może nie na murach, ale na ścianach pokoi. Chcieli wolności od więzów rodziny, zniewolenia komunistycznego, w które wpisywały się państwo, szkoła, Kościół, rodzina i organizacje związane z ubieraniem w mundur. Wolności podróży, od różnic rasy i wyznania. W latach 80. w Polsce zdanie: nie ma wolności bez „Solidarności” było nie tylko żądaniem rejestracji związku zawodowego, ale też metaforą relacji między ludźmi. Tymi żyjącymi tu i tymi, którzy od zewnątrz, w Europie i USA, polskie dążenie do wolności wspierali. W wymiarze indywidualnym walka o swobodę oznaczała dążenie do uzyskania samodzielności, dbania o niezależną od nikogo przestrzeń, branie odpowiedzialności za siebie i innych.

Gdy szczęśliwie mury padły, wydawało się, że odchodzimy od pomysłu państwa wielkiego regulatora wszystkiego. I że np. idea społeczeństwa obywatelskiego wciągnie nas bez reszty. Tak się nie stało. Myśl o bieganiu z karabinem po poligonie nie jest już dla wielu dziwactwem, ale potencjalnie ciekawym zajęciem. Państwo, które ogranicza dostęp do informacji – to może nic groźnego? Moje ciało – mój wybór? Już nie. Czy byłoby straszne nie móc podróżować z dowodem osobistym w ręce? Cóż, w końcu paszport też istnieje. A co, jeśli ten paszport będzie wydawany przez władzę? To się o niego będzie prosić. Wygląda na to, że dopóki jest wolność w necie, a latte w kawiarni, to wielu się dziwi: no, o co ten cały szum?

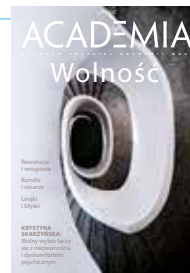
Żyjemy w wolnym świecie, ale idee rewolucji końca lat 60. dziwnie się pokruszyły. Już nie chcemy być wielokulturowi, boimy się obcych, gotowi jesteśmy przystać na ograniczenia.

Dlaczego tak się stało? Dlaczego wolność straciła na atrakcyjności?

JAKUB OSTALOWSKI

Rejestracja NSZZ „Solidarność” w sądzie wojewódzkim, Warszawa, 24 października 1980 r.

**MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK**

nr 1/49/2017
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 2750 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa

academia@pan.pl
academia.
prenumerata@pan.pl

www.naukaonline.pl
www.academia.pan.pl

**ZESPÓŁ
REDAKCYJNY**

Jan Strelau
honorowy redaktor
naczelny

Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne

Katarzyna Czarnecka
zastępca
redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji

Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne

Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

Andrzej Kozak
edycja zdjęć

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
prezes PAN
(przewodniczący)

Edward Nęcka
Grażyna Borkowska
Leszek Kaczmarek
Roman Micnas
Lucjan Pawłowski
Witold Rużyłło
Henryk Szymczak

Druk:
Centrum Poligrafii,
Warszawa